

INTERVIJA

Priecājas par katru jaunu dienu

Viss, kas dzīvē vajadzīgs — miers, klusums un cilvēciska laime

Jau gadu darbojas Pļaviņu dienas aprūpes centrs Gostiņos, ko vada Ilze Krastiņa. Tas veidots ar Zemgales Plānošanas reģiona, Eiropas Reģionālās attīstības fonda un pašvaldības atbalstu, lai atbalsta pasākumi pieaugušajiem ar garīga rakstura traucējumiem un bērniem ar funkcionāliem traucējumiem būtu tuvāk mājām. Tomēr svarīgākā nav vieta, bet gan cilvēki, kuri šo ēku pārvērš par mājām. Ilzei kopā ar kolēģi Santu Dreiju ir izdevies to piepildīt un padarīt par tādu, kur katram apmeklētājam patīk pavadīt laiku. To var just, esot centrā uz vietas. Par to saruna ar Ilzi.

SANDRAS PUMPURES
TEKSTS UN FOTO

Ar katru darbojas individuāli

— Kā veicies šajā laikā?

— Ļoti labi! Centru regulāri apmeklē desmit pieaugušie un trīs bērni, ar kuriem darbs notiek vairāk pēc individuālas vienošanās. Pārsvārā mūsu centru izmanto cilvēki no Pļaviņām, tomēr ir arī Vietalvā un Koknesē dzīvojošie. Visi dalībnieki ir izvērtēti, lai varētu saņemt centra pakalpojumus. Kuri nevar vai vēl negrib doties uz šejieni, izmanto rehabilitāciju. Kad sākām strādāt, telpās bija pamatlietas, pamazām piepērkām klāt to, kas vēl nepieciešams, lai varētu pilnvērtīgi darboties. Liels uzsvars mums ir uz veselīgu dzīvesveidu un sportiskām aktivitātēm, tāpēc daudz ejam ārā, vingrojam. Tā kā laikapstākļi un ceļi tam ne vienmēr ir piemēroti, gribam iegādāties vēl divus trenāžierus, lai var kustēties, jo aktivitātes ir ļoti vajadzīgas. Mums notiek arī cīguna nodarbes, ko vada Kristīne Rulle. Diena sadalīta tā, lai būtu gan fiziskās nodarbes, gan radošās un praktiskās.

— Kādas tās ir?

— Dažādas — zīmējam, līmējam, veidojam. Pagājušajā gadā gatavojām apsveikuma kartītes, ko sociālais dienests pievienoja sarūpētājam dāvanām senioriem. Mūsu apmeklētāji ļoti citīgi strādāja, un šo darbiņu turpināsim arī šogad. Taps adventes vainagi, kam ārā paši salāsām dabas materiālus. Sākām jau gatavoties Ziemassvētkiem, jo tas nav vienkāršs darbs — katram prasmes un fiziskās iespējas ir atšķirīgas. Piemēram, Lieldienās, krāsojot olas, dažs to var tikai noturēt plaukstā, kāda no mums palīdz izkrāsot, itēt lupatiņā, ielikt katlā, bet svarīgi, ka cilvēks ir piedalījies, un par to visiem prieks. Ļoti maz mums tādu apmeklētāju, kuri paši var visu izdarīt, un ikvienam jāpalīdz individuāli. No septembra centram apstiprināta vēl viena sociālā darbinieka štata vieta, jo divatā ir grūti, ja jānovada nodarbība desmit cilvēkiem. Esmu

CENTRA VADĪTĀJA — Ilze Krastiņa.

priecīga, ka man ir kolēģe Santa, kurai ir pieredze šajā darbā, un viņa prot aizraut mūsu apmeklētājus, motivējusi viņus kustēties un sportot, protams, iespēju robežās.

Izmanto visas iespējas

— Darbojaties tikai centra telpās?

— Kad kovids nedaudz atkāpās un pavasarī jau varēja kaut kur doties, ļoti aktīvi izmantojam šo iespēju, jo ir nomācoši atrasties tikai četrās sienās. Izbraucieni visiem ļoti patīk, esam bijuši daudz kur, apvienojot to ar pikniku. Vispirms cenšamies iepazīt vietējo Aizkraukles novadu — gan ražotnes, gan apskates objektus. Ko varam, to izmantojam, dažkārt aizejam tepat uz Zviedru skanstīm, kur ir ugunsкура vieta un varam uzcept desiņas. Ir tādi, kuri nav bijuši ekskursijā, kopš mācījās skolā. Ģimenēm tas nav vienkārši un nereti ir fiziski grūti, jo kādam ir praktiski neiespējami iekāpt sabiedriskajā transportā, noiet lielus attālumus. Kāds varbūt kautrējas par to, kā bērnu ar īpašām vajadzībām uztvers sabiedrībā, un nekur neiet. Mēs esam kā viena ģimene — kopā svinam svētkus, arī katra vārda un dzimšanas dienu.

— Apmeklētāji šeit pavada visu dienu?

— Jā. Viena no lietām, ko centram iegādājies papildus, ir plīts un citi rīki virtuvei, jo paši gatavojam sev ēdienu. Sākumā apmeklētāji ieradās ar savām pusdienām, bet sapratām, ka labāk, lai ir visiem vie-

nādi. Uz vietas gatavojot, ēdienā var arī ierobežot sāls, cukura un tauku daudzumu, sabalansējot to veselīgi. Ja kāds kaut ko neēd, pagatavojam viņam kaut ko citu. Turklāt, darbojoties virtuvē, katrs apgūst vai nostiprina ikdienai nepieciešamās prasmes. Arī uz veikalu lielākoties ejam kopā ar kādu no dalībniekiem, jo viņiem ir svarīgi prast izvēlēties produktus, un palīdz arī visu atnest. Divas mūsu apmeklētājas ieguvušas pavāra palīga kvalifikāciju, un šīs prasmes šeit ļoti noder. Savi speciālisti, kuriem tas ļoti patīk, mums ir arī kartupeļu mizošanā, bet ļaujām visiem kaut ko darīt.

Pieredze palīdz

— Kāda līdz šim bijusi jūsu darba pieredze?

— Pēc izglītības esmu pedagoģe psiholoģe un strādājusi vairākās vietās — gan vispārīgizglītojošajā, gan speciālajā izglītības iestādē. Līdz ar to man ir pieredze darbā ar cilvēkiem, kuriem ir garīgās attīstības traucējumi. Astoņus gadus nostrādāju bāriņtiesā, redzot šī darba daļas otru pusi, — kas notiek, kad bērns no speciālās skolas nokļūst patstāvīgā dzīvē. Lielākoties viņš nav tam gatavs, jo neprot daudz lietas. Ja nav palīgu, tas ir praktiski neiespējami. Dažkārt palīdzība ir pat piespiedu brīvprātīga, jo cilvēki lielākoties negrib asistentus. Esmu rakstījusi sociālajam dienestam, lai tomēr izvērtē šo iespēju, ja ģimenē jau vairākkārt izņemti bērni. Pateicoties asistentiem, vairāk var arī uz-

Vizītkarte

VĀRDS, UZVārds: Ilze Krastiņa.
DZIMŠANAS LAIKS: 1979. gads.
DZĪVESVIETA: Pļaviņas.
NODARBOŠANĀS: dienas centra vadītāja.
ĢIMENE: vīrs, četri bērni, vecāki un brāļa ģimene Jēkabpilī.
VALĀSPRIEKŠ: gleznošana.

bet tas viss nereti ir tikai skata pēc, un bērni spiesti pārtikt no ceptiem kartupeļiem, lai arī viņi nav pat gadu veci. Speciālās skolas izdara daudz un mēģina iemācīt saviem audzēkņiem arī dzīves prasmes, bet tās diemžēl ir jāatkārto visu laiku, arī pieaugušā vecumā. Ja nav, kas to mudina, nekas nenotiek. Tie ir tie mūžīgie bērni, un ar 18 gadu vecumu nekas jau nemainās. Situācijas un diagnozes ir dažādas. Ja cilvēks nāk no nelabvēlīgas ģimenes, nevar gaidīt, ka viņš zinās, kā pašam rūpēties par otru. Tā ir mana sāpe, kas nāk līdzī no bāriņtiesas, bet šeit centrā tā nav. Ir gandarījums te strādāt, jo redzu, kā apmeklētāju vecāki rūpējas par saviem bērniem.

— Vai vecāki labprāt uztic savus bērnus?

— Ir dažādi. Pirms centra atvēršanas cilvēki, kuriem būtu nepieciešami centra pakalpojumi, ir apzināti. Ja vecākiem jāstrādā, tas ir labs risinājums. Ir, protams, tādi, kuri nevēlas nakt klātienē, bet saikni uzturam ar visiem. Savstarpēji uzticoties, sadarbība veidojas veiksmīga.

→ 5. lpp.

ĢŪST PIEREDZI. Centra apmeklētājiem ļoti patīk ekskursijas. Viņi apmeklējuši arī Kokneses pilsdrupas. No kreisās — Ilzes kolēģe Santa.

Foto no Ilzes Krastiņas albuma